

Teosofian sanoma eläimille (jatkoa)

Pekka Ervastian esitelmä 25.4.1926

Eläinkunnan matkan määränä on ihmiskunta. Eläimen ihanteena on siis ihminen. Emme voi sanoa, että kysymyksessä olisi täydellinen ihminen, sentähden, että täydellinen ihminen, jota meidän myös nykyaikana on tapana nimittää mestariksi, on ihmiskunnan matkan määränä. Mutta eläinkunnan päämäärä on ihminen sanan teknillisessä merkityksessä; se merkitsee toisella kielellä: inhimillinen minuus. Eläimellä ei ole vielä minä-tajuntaa, ja sentähden se pyrkii minätajuntaa kohti, tai, kuten sanomme, eläin pyrkii yksilöitymiseen.

Viime kerralla oli puhetta siitä, millä tavalla me ihmiset voimme eläimiä auttaa, kuinka meidän keinomme ja mahdollisuutemme auttaa eläimiä on ennen kaikkea siinä, että me voitamme eläimen itsessämme, että näytämme tien ihmistä kohti eläimille, että kasvatamme ihmistä itsessämme. Silloin me autamme eläinkuntaa aivan mystillisesti, juuri sillä tavalla, kuin Paavali puhuu niissä sanoissa, joista viime kerralla puhuimme, että olisi niitä Jumalan Poikia, täydellisiä ihmisiä, jotka olisivat kokonaan eläimen voittaneet itsessään ja niin muodostaneet kaukaisen, taivaallisen ihanteen eläinkunnalle. Toisissa, tavallisissa ihmisissä, ei eläinkunnan ihanne näy niin selvästi. Sentähden, jos tahdomme eläimiä auttaa, ei meidän tule suinkaan hemmoitella eläintä itsessämme, vaan kasvattaa ihmistä itseemme. Ja me ymmärrämme, että koska kerran eläinkunnan matka on ihmistä kohti, niin kaikista merkillisin hetki eläimen elämässä, eläimen historiallisessa vaelluksessa on se hetki, jolloin eläimestä tulee ihminen. Ja me voimme ymmärtää ilman muuta, ettei ole kysymyksessä, että eläinmuoto tulisi ihmismuodoksi, vaan että eläin sielu muuttuisi inhimilliseksi sieluksi. Se on kaikista valtavin hetki eläimen historiassa, samoin kuin ihminen pyrkii täydelliseen ihmisyyteen. Sentähden me ymmärrämme

myös, että tärkein työ ja apu, minkä me voimme eläinkunnalle antaa, on juuri siinä, voimme auttaa eläimiä yksilöitymään. Ja tähän me vastaamme myöntävästi.

Mutta ennenkuin luomme silmäyksen niihin keinoihin, millä tavalla voimme auttaa eläimiä yksilöitymään inhimillisiksi minuuksiksi, tehkäämme itsellemme selväksi, mikä se on tuo eläimen yksilöityminen.

Eläinkunta on samoin kuin ihmiskunta ainoastaan yksi episodi olemisen suuressa kehitysketjussa. Eläinkunta on yksi jakso, kuten ihmiskunta, kehityksessä. Sentähden me ymmärrämme, että siinä on kysymys sekä aineellisesta, muodollisesta, asiasta että myös henkisestä, tajunnallisesta, asiasta. Eläimessä ei ole mitään muotoa ilman henkeä ja tajuntaa, eikä henkeä, tajuntaa, ilman muotoa. Tämä on selvä aksiomi kaikilla tietäjillä, henkisillä totuudenetsijöillä; he ovat tulleet siihen selviöön, että elämässä on nämä kaksi ilmenemistapaa, henki ja aine, tajunta ja muoto. Vaikka me emme fyysillisillä silmillämme näkisikään tajuntaa joka paikassa, niin voimme sen ymmärtää ja tieteellisesti todistaa. Siitä ehkä puhumme ensikerralla, mutta nyt sanon vaan, että voimme tieteellisten havaintojen nojalla todistaa, että kaikkialla on tajuntaa, ja myös voimme filosofisesti ymmärtää, että missä on tajuntaa, siinä on muotoa, vaikka meidän ei pidä rajoittaa käsitystä fyysillisiin muotoihin. Muotoa on kaikki, mikä on ilmennyt. Jos sanomme vaikka semmoisen asian kuin hyvyys, niin siinä on ilmennyttä elämää, ja koska se on ilmennyt, on se muodollista. Ja kuitenkin emme näe muotoa edessämme, mutta voimme nähdä hyviä ihmisiä, hyviä enkeleitä ja jumalia. Ja kuitenkin meidän täytyy ymmärtää, että hyvyys ideana, aatteena on sekin elämän ilmennystä ja siis muodollista sinään, vaikka emme saa sille muotoa, vaikka se on meille muotoa puuttuvaa ilmennystä, niin se on muodollista filosofisesti katsoen. Meidän täytyy laajentaa muotokäsitystä, ymmärtää, että voimme käsittää semmoista

muotoa, jota emme voi piirtää, emme saada viivoissa ja väreissä, siis abstraktista muotoa.

Me siis filosofisesti ymmärrämme, että mitään tajuntaa, elämää, ei ole ilman muotoa. Ja kun sitten kysymme, mikä on tämä ilmennyt elämä, niin saamme heti vastauksen luonnontieteilijöiltä, että se on muotojen kehitystä alkuperäisistä yhä korkeampia kohti eli niinkuin luonnontieteilijä sanoisi: alkulimassa on elämää, mutta siitä voimme asteittain nousta ylöspäin ja elämän muoto yhä kehittyy monimutkaisemmaksi ja rikkaammaksi, niin että me tulemme alkuperäisistä muodoista yhä rikkaampiin muotoihin. Ja vaikka meidän luonnontieteilijämme tekisivät eron orgaanisen ja orgaanittoman muodon välillä, niin kaikista viimeisimmät havainnot ovat sitä lajia, ettei ole eroa. Mutta jokainen luonnontieteilijä tunnustaa sen, että jokainen elävä olento, muoto, on kehittynyt alkuperäisestä yhä kehittyneempään. Sillä tavalla kehitys menee eteenpäin: vahvat jäävät ja heikot häviävät. Siten on tullut ihmisen muoto, joka on korkein muoto, mitä tunnemme.

Ja kuitenkin luonnontieteilijät jo aavistavat, että tässä ei ole kysymyksessä ainoastaan muodot ja muotojen kehitys, vaan on kysymyksessä jokin voima, elämä, ehkä jokin tajunta. Monistit, joihin Hegel kuului, sanovat, että kaikki luonnon alkuperäisimmät solut, atomit, ovat itsessään jollakin tavalla tajuisia, vaikka se tajunta heidän mielestään kehittyy, laajenee, suurenee, muotojen mukana, eikä sitä ole olemassa ilman muotoja. Sitä vastoin me tiedämme, että toinen katsantokanta, ikivanha katsantokanta on se, että samalla, kun muodot tässä näkyväisessä maailmassa kehittyvät alkeellisista yhä rikkaammiksi, samalla on olemassa kyllä tajuntaa, joka noista muodoista on riippumaton, että on olemassa tajunta, joka on täydellinen, kehittynyt, joka on itsessään aivan toinen, kuin tuo muodoissa ilmenevä elämä. Toisin sanoen tämä ijänikuinen viisaus sanoo: on olemassa jumalallinen tajunta, jumalallinen elämä. Emme niinkuin materialistit ajattele, että tajunta

ainoastaan kehittyä muodon mukana, vaan että tajunta on yhtä korkea, ikuinen kuin muodon mahdollisuus. Se tajunta on Jumala. Ja se on tajunta samalla, kun aine kehittyä ylöspäin, se samalla jumalallisesta kodistaan laskeutuu alaspäin aineeseen. Sekä tajunta että muoto ovat niitä ilmenneitä olemisen olemuspuolia, joita kaikkialla näemme ja joista emme pääse. Koko olemisen salaisuus on se kolmas ihmeellinen jumaluus, joka on tajunnan ja muodon takana. Mutta me samalla ymmärrämme, että siitä jumaluuden salaisuudesta, itse olemisen salaisuudesta, joka on yksi, emme voi mitään tietää ytimessä, jos käytämme Kantin kieltä "dig Dinge an sich". Olemisen syvintä salaisuutta emme kykene ratkaisemaan, me voimme vaan sanoa: tämä ihmeellinen kolmas ilmenee aina henkenä ja aineena, tajuntana ja muotona. Ja silloin nämä tajunnat ja muodot ovat yhtä ikuisia, koska ne ovat kolmannen olemuspuolia, ne ovat yhtä ihmeellisiä. Toinen on tajunta, toinen on tämän elämän ja tajunnan ilmenemismahdollisuus, joka on aine. Niinkuin vanhoissa hindulaisissa kirjoissa sanotaan "minä olen kyllä minä, minä olen tajunta, ihmeellinen maja, harha eli taikavoima, jonka avulla voin ilmentää itseni, sillä minä pysyisin salassa aina, jollen voisi ilmentää itseäni". Ja se tapahtuu tuon taikavoiman avulla, jota nimitetään aineeksi eli majaksi. Ja niin ollen, kun aineelliset muodot kehittyvät ylöspäin, niin tajunta, joka on yksin sekin samoin kuin aine, laskeutuu alas aineeseen, sillä tajunta pyrkii valtaan aineen, muodon yli käyttämään täysin tietoisesti mitä muotoja tahansa; se loiehtii esille kaikenlaisia muotoja ja pyrkii työskentelemään niiden välityksellä, pyrkii valtaan niiden yli. Ja sentähden Jumala sanoo, niinkin indialaisissa kirjoissa sanotaan: "Minä tahdon moninaistua, laskeutua ilmennyksen maailmaan, loiehtia esille sen aineellisen maailman, jossa voin itseäni ilmentää." Ja tajunta, joka siis on yksi, moninaistuu muodoissa ja samalla se koko ajan pyrkii olemaan yksi tuossa muodossa, se pyrkii juuri ykseyteen tuossa muodossa.

Kun me katselemme sisäisen maailman, näkymättömän maailman, hengen kannalta kehityksen suurta draamaa, silloin näemme, kuinka tuo yksi ainoa elämä todella ikäänkuin laskeutuu alaspäin ja on, kuin siitä tippuisi kultaisia säteitä, jotka kaikki pyrkivät sitten tuntemaan itsensä tuoksi ainoaksi tajunnaksi. Kun sisästä päin katselemme eläinkuntaa, huomaamme, että tämä suuri elämä, tajunta, joka on laskeutunut aineeseen, on päässyt hyvin pitkälle, se on päässyt semmoisiin muotoihin, jotka liikkuvat, elävät, joissa on tahtoa, halua, ajatusta. Mutta vasta ihmisessä huomaamme heränneen semmoisen tietoisuuden, itsetajunnan, jota sanomme minäksi. Ja sisästä päin katsoen on kuin kaksi kolmiota kohtaisi toisensa, toinen, joka nousee ylöspäin maasta ja toinen, joka laskeutuu alaspäin aineeseen, ja ne kohtaavat toisensa keskipisteessä ja siinä syntyy minuus. Kun eläinkuntaa katselemme, huomaamme, että tuo aineeseen laskeutunut tajunta on päässyt semmoiselle kohdalle, jota olemme tottuneet nykyaikaisessa teosofisessa kirjallisuudessa nimittämään joukkosieluksi. Siinä on suuri edistys tapahtunut. Jos katselemme esim, kivennäismaailmaa, huomaamme korkeintaan seitsemän suurta, eri tajuntamuotoa, mutta kun katselemme kasvimaailmaa, niin näiden tajuntojen muotoja, ruumiita, on paljon enemmän. Ja eläinmaailmassa on myös paljon näitä muotoja, mutta se muoto, johon tajunta on pukeutunut, ei ole tuo eläinyksilö, se ei ole tuo ja tuo hevonen, vaan se on joukkosielu, se on suuren hevosityksilöjoukon yhteinen sielu. Onko se sielu yksilöitynyt? Jos ajattelemme saman rotuisia hevosia ja heillä on yhteinen joukkosielu, onko se inhimillinen sielu, onko se verrattavissa inhimilliseen, yksilölliseen sieluun?

Se joukkosielu, mikä on kaikilla noilla eläimillä, on ajatteleva, tunteva substanssi, se on kuin voimapatteri, siinä kulkee voimia moneen suuntaan, mutta se voima- ja tajuntapatteri ei ole yksilöllinen, vaan ainoastaan joukko tunteita ja ajatuksia yksilöllisyyttä inhimillisessä merkityksessä sillä ei ole. Mutta kuinka se kehittyy ja kasvaa? Se kehittyy ja kasvaa niiden

kokemuksien nojalla, joita nuo täällä olevat eläinyksilöt hankkivat. Mutta jokaiseen joukkosieluun on liittynyt haltijaolento. Sentähden voimme huomata kuinka vanhoissa kansoissa ja Suomen kansassa puhutaan eläinten kuninkaasta, käärmeen valtijaasta ja toisten eläinten valtijaasta. Se ei ole silloin joukkosielu, joukkosielu on eläinten yhteinen sielu, mutta sitä joukkosielua johtaa muuan haltijaolento, deeva. Vanhat kansat olivat tietoisia tästä ja tahtoivat aina suostuttaa näitä haltijoita. Vanhoilla suomalaisilla oli loitsuluvut, joilla he tahtoivat suostuttaa näitä haltijoita; he puhuttelivat tapiota y. m.

Tämä oli tosiseikka, se ollut mitään taikauskoa, vaan todellisuutta. Vanhat kansat tiesivät, että eläinjoukkosielulla oli oma haltijansa, kruunattu kuninkaansa, joka saattoi pukeutua sen eläimen muotoon, jonka muotoisia yksilöt olivat täällä maan päällä. Karhujen kuningas oli mahtava karhu, kruunattu karhu. On sanottu, että täällä fyysisessä maailmassa on nähty kruunattuja käärmeitä, mutta jos niitä ei olisi ollut, niin näissä kaskuissa se kuvaisi sitä todellisuutta, että toisessa maailmassa on näitä käärmeiden kuninkaita ja kuningattaria, joilla on kruunut päässä.

Nämä haltijat ohjaavat joukkosielujen kehitystä, mutta nämä joukkosielut saavat kokemuksensa niiden yksilöiden avulla, joissa ne elävät. Ja kuta vähemmän kehittynyt joku eläin on, sitä useammassa yksilössä joukkosielu elää, ja niiden avulla joukkosielu kerää kokemuksia. Mutta joukkosielu ei silloin vielä ole mikään inhimillinen sielu. Kun inhimillinen sielu eli minä syntyy, on tullut silloin semmoinen hetki, jolloin jossakin eläinyksilössä on sielullisesti muodostunut kaipuu, sanomaton, kuvaamaton kaiho ylöspäin. Eläimessä on erilaisista syistä muodostunut semmoinen voimakas ikävä, että sitä täytyy tyydyttää, ja sitä ei voi mikään muu tyydyttää kuin tajuinen minuus. Aivan kuin ihmisellä on semmoinen kaipuu, ja kuta enemmän hän kehittyi, sitä voimakkaammaksi tulee hänessä täydellisyyden kaipuu. Ei ihminen ensin täällä ollessaan ole

tietoinen matkansa päämäärästä, ei ihminen tavallisissa oloissa sitä tiedä, hän voi sille vaikka nauraa, mutta kerran ihmiselle tulee se hetki, jolloin hän alkaa sanomattomasti kaivata täydellistä ihmistä, hän ei jaksakaan enää olla epätäydellinen, ei jaksakaan olla syntinen, hän ikävöi pois kaikesta elämellisyydestä, alhaisuudesta, että jumalallisen elämän täytyy kuunnella hänen sanatonta rukoustaan. Häneen laskeutuu täydellisyys, hänen tosi, sisäinen itsensä tulee häneen.

Samalla tavalla tapahtuu eläimelle. Eläin ei saata ikävöidä inhimillistä täydellisyyttä, mutta se ikävöi sitä, joka ratkaisee sen käsittämättömän, vaistomaisen kaipuun, joka samalla ratkaisee sille ristiriidat, aavistukset, mitkä sillä ovat. Kaikki kaipaa ratkaisua, ja se kaiho tulee eläimessä niin voimakkaaksi, että hänen sielunsa nousee ylöspäin suuressa, jumalallisessa ikävöimisessä, että jumalallisesta maailmasta, Jumalasta päin, kaikkien olentojen Isästä päin, koko olemassaolon rakkaudesta päin tulee vastaus. Ja silloin, kun Jumalasta laskeutuu tuo vastaus mykkään rukoukseen, on kuin eläimessä jotain muodostuisi, kun jotain harsoja menisi sielun silmien edestä, ja hän näkee olevansa ajatteleva olento, olento joka sanoo: "minä". Se on hänelle suuren ja ihmeellisen hämmästyksen hetki, uudestisyntymisen hetki, kun hän sielussaan kuiskaa: "minä". Silloin, kun se hetki on tullut – eikä se aivan äkkiä tule – silloin on hänen vaelluksensa eläinkunnassa loppunut. Jos hän ei ole tilaisuudessa syntymään ihmismuotoon, kuten eläimet nyt varsinaisesti eivät ole, niin hän jää taivaalliseen olotilaan, henkimaailmaan, ja odottaa tilaisuutta.

Minkätähden eläimet, jotka nyt syntyvät ihmisiksi, eivät saata ruumistua ihmisiin? Siitä syystä, että ne ihmisruumiit, joita voisimme eläimille tarjota, ovat joko liian vähän tai liian paljon kehittyneitä. Ne eläimet, jotka ovat meidän ympärillämme kotieläiminä kehittyneet, jotka ovat osoittaneet suuria, inhimillisiä ominaisuuksia ja tunteita, eivät voisi syntyä aivan kehittymättömiin ihmisruumiisiin, mustiin tai muihin alkuasukkaisiin, vaikka niillä olennoilla on vähän kehittynyt järki,

sillä nuo alkuasukkaat ovat kehittäneet itsessään toisenlaisia tunteita. Hieno eläin sielu, joka syntyisi semmoiseen ihmiseen, olisi kuin vankeudessa. Tai jos eläin sielu syntyisi meidän keskuuteemme, voisi se tuntea, että se on syntynyt kovin huonoon ruumiiseen, joka on täynnä paljon alhaisempia tunteita kuin mitä sillä on. Mutta toiselta puolen, jos se tänne syntyisi, olisi ihmisruumis siksi paljon kehittynyt, että eläimen vasta herännyt, alkuperäinen järki ei mitenkään kestäisi semmoisia aivoja, jotka ovat tottuneet ajattelemaan kaikenlaisia ajatuksia.

Sentähden meidän täytyy jättää syrjään tuo kysymys eläimen syntymisestä ihmiseksi. Semmoinen mahdollisuus aukeaa eläimille ehkä piankin, mutta se ovi eläinkunnasta ihmiskuntaan on kiinni tässä ruumiillisessa merkityksessä. Sitä vastoin eläinruumiissa voi vaikka joka päivä jokin inhimillinen minuus syntyä. Mikään ei estä sen syntymistä, jos olosuhteet antavat myöten.

Nyt, kun meillä on jonkinlainen pieni käsitys siitä, mitä ihmisminän syntyminen eläin sielussa on, ja siihen on lisättävä, että kun se syntyy, silloin se minä on erkautunut joukkosielusta, se on oma yksilö, joka on syntynyt, niin kysykäämme: voimmeko me ihmiset millään tavalla edistää tätä eläinkunnan oman kehityksen päämäärän saavuttamista, voimmeko me auttaa eläimiä yksilöitymään? Voimme epäilemättä. Ja meidän täytyy sanoa, että jos eläimiä on yksilöitynyt meidän ihmiskuntamme aikana, on se useinkin, ikävä kyllä, tapahtunut sen kautta, että me olemme piinanneet eläimiä, olemme olleet heille julmia, kovia. Se sanaton tuska, joka on syntynyt eläimen sieluun, se sanaton kysymys: mitä varten tämä kovuus, julma kohtelu – se on kuin särkenyt eläimen sielun, saanut ihmisminän syntymään, mutta valitettavalla tavalla on se syntynyt. On todella surkuteltavaa, että sillä tavalla, tuskasta, kovan ja julman kohtelun puserruksesta on syntynyt ihmisminä, nähnyt päivän valon, sillä semmoiseen minuuteen on jäänyt syvät jäljet, ja sen täytyy saada kauan, kauan olla paradiisissa, liidellä taivaallisilla tanhuoilla, ennenkuin se

jaksaisi mihinkään uuteen muotoon pukeutua, sillä se on väärällä, luonnottomalla tavalla syntynyt. Ja kuitenkin sillä tavalla on joitakuita ihmisminuuksia eläimistä syntynyt.

Me voimme ottaa tästä samalla oppia oman kehityksemme ja elämämme suhteen. Me voimme ottaa sen opin tästä, että meidänkin inhimillisessä maailmassa me voimme olla toisillemme julmia, ja meidän kaikki pahat tekomme ja erehdyksemme ovat sen aiheuttaneet, että kohtalo tai karma on meille julma, mutta me olemme sentään ihmisiä. Mutta meistä ihmisistä tuntuu, että kohtalo, elämä on itsessään juoma. Ja niin se on, että elämä myös juuri tuskien ja surujen avulla pusertaa ihmisestä esille kaihon totuuteen, täydellisyyteen päin. Juuri siksi, että ihminen niin paljon saa kärsiä toisten ja omien tekojensa seurauksista, omista heikkouksistaan ja tyhmyyksistään, hän lopulta alkaa väsyä kaikkeen pahaan ja pyrkiä Jumalaan päin.

Tämä on siis aivan samanlainen suhde. Ja ihmismaailmassa tämä kuitenkin on toista, se on kuin luonnollista tavallaan. Ihminen on ajatteleva olento, järjellä varustettu olento, hän voi ajatella, ponnistaa, ymmärtää, eläin ei siihen kykene. Sentähden se, mikä meille voi olla hyvä, se ei ole eläimille sentään hyvä. Sentähden meidän täytyy ymmärtää niitä ihmisiä, joille on tullut tuo intuitio, että enemmän moraalista oikeutta meillä on olla ihmisille kovia kuin eläimille, sentähden, että ihmiset voivat nousta vastaan, heillä on minuus, joka ei tarvitse sortua, mutta eläimillä ei ole mitään asetta kovuutta ja julmuutta vastaan, heidän on pakko alistua, nöyryä.

Sentähden eläinkunnan kohtalo on julma, jos heidän jumalansa, ihmiset, kohtelevat heitä kovin sydämettömästi. Meidän jumalamme voivat olla kovia, ankaria meille, mutta sen voimme ymmärtää, sillä me kärsimme ainoastaan sen, minkä karma meille suo. Sentähden meillä ihmisillä ei ole mitään moraalista oikeutta olla kovia eläimille, vaikka tuntuu siltä, että elämä on kova meille. Meidän täytyy ymmärtää, mikä on oikea suhteemme eläimiin.

Kun sitten ymmärrämme, että meidän moraalinen oikeutemme ja velvollisuutemme eläimiä kohtaan sisältyy sanoihin sääli, myötätunto, ymmärtämys, joskaan emme sanoisi rakkaus, niin silloin on käytännöllisessä elämässä kaksi mahdollisuutta. Toinen on se, että me otamme jonkun eläinyksilön ja todella tahdomme auttaa sitä ihmisyyttä kohti, ja silloin tulemme sille semmoiseksi jumalaksi, joka sitä kantaa käsillään. Me otamme jonkun yksilön, esim. koiran tai kissan ja rupeamme sitä oikein palvomaan, otamme sen lempieläimeksi ja pidämme sitä miljoona kertaa paremmin kuin jotain ihmislasta. Ei se ole niin kovin paha, kun vaan ajattelemme, että me ihmisinä olemme osanneet olla hirmuisen julmia eläimiä kohtaan; tällöinen vastakohta, että olemme liian hyviä, on kuin maksaisimme velkoja eläimiä kohtaan. Jos jotkut meistä ottavat hemmoittelakseen eläimen, on kuin he vähän velkaa maksaisivat. Kuitenkaan tämä ei ole aivan luonnollinen keino edistää eläinten yksilöitymistä siitä yksinkertaisesta syystä, että se luo liian paljon yhteistä karmaa ihmisen ja tuon eläinyksilön välille. Se on sama kuin seuraava asia ihmiselämässä, vaikka siinä asiat saavat toisenlaisen värityksen. – Ajatelkaamme, että ihmiselämässä on jokin kehittyneempi ihminen, mestari tai vaikkapa adepti, jokin ihmeellinen opettaja, joka tahtoo auttaa toisia ihmisiä. Hän todella tietää, mikä on ihmiskunnan päämäärä; hän tietää, että jokaisen ihmisyyksilön matkan määrä on täydellinen ihminen. Ja hän ajattelee: ”Minun täytyy auttaa ihmisyyksilöitä tuohon päämäärään”. Hän voi silloin ottaa yhden ihmisielun aivan erikoiseksi ystäväksi, ja hän lupaa Jumalalle: ”Tämän ihmisielun kasvatan niin, että lopulta kannan hänet käsilläni Jumalan luo”. Se on suuremmoista ja kaunista. Jokin korkeampi ihminen voi rakastaa vähemmän kehittynyttä ihmistä niin paljon, että hän ottaa kymmenentuhannen vuoden työn hartioilleen ja kasvattaa sitä ihmisielua, kunnes se itse tulee täydelliseksi tai ainakin semmoiseen kohtaan, että se voi ottaa itse viimeisiä askeleita. Ihminen voi tämän tehdä, mutta se tietysti on sängen harvinaista.

Toinen mahdollisuus on lähempänä. Korkealle kehittynyt ihminen ajattelee: ”Minä tahdon auttaa ihmisiä, ja sen ei pidä olla epäkäytännöllistä, haaveellista. Tahdon auttaa ihmisieluja eteenpäin; olen ihmisten kasvattaja, joka herättää ihmisissä heidän paremman puolensa, ja minä olen silloin kuin isä tai äiti lapsille, niille, jotka kokoontuvat minun ympärilleni. Ja kun minulla on tämä luja ja voimakas tahto, niin silloin minä samalla tavoin kuin äiti ja isä huomaa, että minun täytyy hyvin tarkasti valvoa ja seurata jokaisen oppilaani askeleita, ankaralla silmällä seurata ja nuhdella ja opettaa. Minun täytyy kuvaannollisesti sanoen aina kulkea vitsa kädessä; ja kun joku oppilaista astuu harhaan, lyön häntä, että hän astuu oikealle tielle taas. Tahdon olla kuin ankara koulunopettaja tai äiti ja isä. Otan tällaisen dharman päälleni; otan monen ihmiskohtalon käsiini, etteivät he saa tehdä mitään väärää.”

Tämä tapa on aivan sama kuin se, että hemmoittelee eläimiä. Sekin on ihmisten hemmoittelemista, että meillä on vitsa kädessä ja katsomme etteivät saa astua harhaan. Me estämme sillä heitä tulemasta täysin itsenäisiksi. Me olemme kuin semmoiset isät tai äidit, jotka pelkäävät, miten heidän lapsensa tulevat toimeen elämässä. Mutta mitä enemmän heitä suojelemme, sitä enemmän he lankeavat. He eivät osaa seisoa omilla jaloillaan. Samalla tavalla on niiden ihmisielujen, joita toiset vaalivat. Ihmiset, jotka tietävät okkultisesta, esoteerisesta kasvatuksesta, usein erehtyvät luulemaan, että esoterinen kasvatus on semmoista, että on jokin opettaja, joka on viisas, puhdas, pyhä ja ankara. Ja tosiasia on se, että näitä tällaisia opettajia on aina ollut ja on, sillä monet ihmiset, viisaat ihmiset käsittävät ihmisten opettamista juuri tällä tavalla. Meillä on ollut pitkin ihmiskunnan historiaa kaikenlaisia esoterisia kouluja, viisaita opettajia, jotka ovat tahtoneet ihmisiä kasvattaa ankaruudella, vitsalla. Mutta me voimme myös tietää, että Buddhan ja Jeesus Kristuksen jälkeen on tullut kuin uusi aika ihmiskunnalle; että ihmiskunta ei kaipaa nyt tällaisia teennäistä, tekaistua, inhimillistä kovuutta, vaan se alkaa

ymmärtää ja tietää, että elämän koulu on itsessään kova, elämä pitää huolta siitä, että kaikki meidän heikkouksemme rangaistaan; suurella tuskalla ja kärsimyksellä meitä ohjataan, jos erehdymme. Meidän ihmisinä ei tarvitse sekaantua siihen, jumalalliselle elämälle luovutamme tämän vitsan.

Me ihmiset taas ymmärrämme kasvatustehtävän sillä tavalla, että meidän on kasvatettava toisiamme vapauteen, itsenäisyyteen, omaan ymmärrykseen, siihen, että ihminen itse tietää, mitä tehdä, että hän tulee itsenäiseen yhteyteen mestarinsa kanssa, että hän luottaa omaan sisäiseen ääneensä, omaan sisimpään itseensä, eikä turvaa toiseen kuolevaiseen olentoon. Hänen tulee seistä Jumalan, elämän edessä ja itsenäisesti ratkaista askeleensa tietäen, että hänen on itse otettava askeleensa. Näin me olemme ymmärtäneet ja myös sen, että ihmisten kesken opettajan tehtävä ei ole kurittaa, ainoastaan rakastaa, odottaa ja katsella, samalla tavoin kuin Isä Jumala tekee, niinkuin Jeesus sanoo, että meidän pitää tehdä niinkuin Isä tekee, olla täydelliset kuten Isä. Hän odottaa meidän sisässämme, Hänen äänensä voi kuulua, mutta Hän ei estä meitä pahaa tekemästä. Me saamme tehdä pahaa, mutta me vedämme seuraukset päällemme. Isä takana odottaa ja puhuu meidän omassatunnossamme.

Samalla tavalla opettajat, jotka tahtovat olla ihmiskunnan opettajia, puhuvat, sanovat totuuden; ja he näyttävät tietä, mutta eivät kurita, eivät rankaise, eivät ketään pakota. Olkoon jokaisella vapaus kulkea harhaan, kunnes näkee, että tahtoo kulkea oikeaan.

Sentähden meidän ihmisten suhde eläinkuntaan on oleva saman suuntainen. Meidän ei pidä hemmoitella ja lellitellä eläinsielua, kuten emme saa lellitellä ihmissielua. Ihmissielua hemmoittemme silloin, kun käytämme vitsaa; eläinsielua taas kun liiaksi lellittemme. Meidän täytyy uskoa eläimen sielussa piilevään Jumalaan. Jos valitsemme jonkun eläimen lempieläimeksi, me kohtelemme sitä nuorempana veljenämme, semmoisena, jolle voimme olla hieman ankaria, ei kovia ja julmia. Semmoinen lujuus, joka on samalla hyvyttä, joka on

lähtöisin myötätunnosta, säälistä, rakkaudesta, on tarpeen, mutta sen takana täytyy olla usko eläimessä piilevään Jumalaan. Se usko on ainoa kannattava voima koko kehityksessä. Se on usko hyvään, Jumalaan, ja se ei ole silloin uskoa ainoastaan Jumalaan minussa, vaan sinussa ja jokaisessa.